

Knezov sin je vse točno povedal mladi snahi. Ta je takoj spoznala, za kaj gre. Ukazala je hlapcem, naj knezovega sina primejo, služabnika pa je poslala h knezu z naročilom: »Povej knezu, ako ne izpusti takoj mojega ženina in starca, bom dala mladega

kneza usmrtiti.« — Knez se je ustrašil ter še tisti dan izpustil starca in sina, da sta odšla domov.

»Glej, zakaj sem ti izbral modro ženo!« je rekel starec sinu, ko sta se vrnila domov.

*

I v a n P l e č n i k

Zajec in lisjak

Brat lisjak je zalezoval brata zajčka, ta pa je spet premišljal, kako bi mu ušel.

»Pa te bom le dobil —« je rekel sam pri sebi lisjak.

In komaj je to izrekel, že je priskakljal dobro rejen zajec.

»Hej, počakaj name, bratec zajček!« je klical lisjak.

»Ne utegnem, brat lisjak!«

»Rad bi ti nekaj povedal.«

»Dobro, kar od tam mi povej, kjer stojiš. Ne hodi bliže, ker sem danes poln bolh,« je dejal bratec zajček.

»Včeraj sem srečal strica medveda,« je vpil lisjak. »Očital mi je, da se midva ne razumeva dobro. Saj sta soseda — je rekel — zato morata živeti v prijateljstvu! Obljubil sem mu, da bom o tem govoril s teboj.

Zdajci se je zajec popraskal z zadnjo nogo za uhljem, vstal in rekel:

»Dobro, brat lisjak! Pridi k meni jutri, bova skupaj obedovala. Sicer nimamo nič posebnega doma, ampak žena in otroci bodo že kaj našli, da te bomo pogostili.«

»Prav rad bom prišel —« je odgovoril lisjak.

»In jaz se nate veselim —« je dejal zajec.

Domov je prišel brat zajec zelo žalosten.

»Kaj ti je, možek?« je vprašala mati zajka.

»Za jutri se je k nam povabil brat lisjak,« je odgovoril zajec. »Moramo paziti, da nas ne preseneti.«

Drugi dan sta zajec in zajka vstala že pred svitom in šla na vrt. Tam sta nabrala zelja in korenja ter pripravila izboren obed.

Nenadno pa je majhen zajček, ki se je igral na dvorišču, priskakljal in klical:

»Mama! Mama! Brat lisjak že gre!«

Oče zajec je brž pograbil otroke za ušesa in jih skril. Sam pa je z materjo zajko čakal pri vratih na brata lisjaka.

Čakala sta in čakala, toda brata lisjaka ni bilo. Čez nekaj časa je pogledal zajec skozi vrata in uzrl za voglom konec lisjakovega repa. Zajec je zaprl vrata in sedel z zajko in otroki k mizi. Pojedli so, ne da bi jih bil kdo motil.

Po obedu je prišel brat jež in rekel:

»Brat lisjak prosi, naj mu oprostite. Zbolel je in zato ni mogel priti. Prosi torej, da bi prišel brat zajec na obed k njemu.«

Sonce je stalo že visoko, ko je hitel zajec proti lisjakovemu domu. Zajec sliši, kako nekdo stoka. Pogleda skozi vrata in vidi: lisjak sedi v naslanjaču, zavit je v volneno ruto in se dela, kakor da mu je res prav slabo.

Zajec se ozre na desno, na levo — toda nikjer ne vidi obeda. Na mizi je samo skleda in zraven nje oster nož.

»Ali imaš piščančka za obed, brat lisjak?« je vprašal zajec.

»Da, brat zajček, mladega in svežega,« je rekel lisjak.

Zdaj si je zajec pogladil brke in dejal:

»Zakaj pa nisi pripravil tudi korenčka, brat lisjak? Piščanec brez korenčka mi ne diši.«

Nato se je zajec pobral in zbežal v grmovje. Tam je počenil in čakal lisjaka. Ni čakal dolgo, zakaj lisjak je takoj vrgel volneno ruto raz sebe in hitel za njim. Zajec mu je zaklical:

»Hej, brat lisjak! Tu sem ti položil na obronek korenja. Brž ga vzemi, da ne uvene!«

Komaj je to izrekel, je zbežal. In lisjak ga ni ujel.

Kmalu nato je šel brat lisjak na sprehod, nabral smole in naredil iz nje možica — strašilo iz smole. To strašilo je postavil na kraj poti, sam pa se je skrtil v grmovje. Komaj se je skrtil, je že priskakljaj zajec.

Stari lisjak je mirno ležal. Ko je zajec uzrl strašilo, se je tako začudil, da je sedel na zadnje noge.

»Dober dan!« pravi zajec. »To je danes lepo vreme!«

Stari lisjak je pomežiknil z enim očesom, strašilo pa je bilo tiho.

»Ali si gluhi?« vpraša zajec. »Če si gluhi, ti bom glasneje povedal!«

Strašilo molči in tudi stari lisjak je tiho.

»Ti nevljudnež, jaz te bom že naučil!«

Brat lisjak se je malone zadušil od smeha.

»Če te kdo vpraša, odgovori,« pravi brat zajec. »Tako pozdravi, drugače bom obračunal s teboj!«

Strašilo zopet nič. Tedaj je zajček skočil in udaril strašilo s pestjo po glavi. Pest pa se mu je prilepila na smolo in je ni mogel odtrgati.

»Tako me izpusti, ali pa dobiš še eno!« pravi brat zajec. Udaril je strašilo z drugo roko, pa tudi ta se mu je prilepila.

»Pusti me, če ne, ti zlomim vse kosti!« je grozil zajec. Strašilo pa ga ni izpustilo, niti mu odgovorilo.

Zato ga je zajec brcnil; tudi noge so se mu prilepile. Brat lisjak še zme raj tuho leži.

Zajec kriči: »Če me ne izpustiš, te bom trkal z glavo!«

In zdaj se mu je prilepila še glava. V tem je skočil brat lisjak iz svojega skrivališča in vprašal:

»Kako ti je, brat zajček? Kaj se niti pozdravila ne bova?«

Brat lisjak je bil tako vesel, ker se mu je zvijača posrečila, da se je kar valjal od smeha. Tako se je smejal, da ga je začelo bosti v bokih.

»Danes bova torej skupaj obedovala, brat zajček. Tudi korenčka sem pripravil, zato mi ne boš odklonil,« je rekel brat lisjak.

Brat zajec je zdaj že vedel, da se je ujel v past, in je molčal. Stari lisjak je nadaljeval:

»Kdo pa te je prosil, da se mešaj v tuje reči? Zakaj nisi dal miru strašilu? In kdo te je k njemu prilepil? Ti sam. Sam si kriv, bratec zajček, prav ti je! Zdaj boš pa tako dolgo tukaj sedel, dokler ne naberem dračja in naredim ognja, zakaj še danes te bom spekel, brat zajček.«

Tako je govoril stari lisjak. Zajček pa mu je odgovoril mirno in ponižno:

»Delaj z menoj, kar hočeš, brat lisjak, samo med bodljikovje me ne metaj!«

»Ogenj da preveč dela,« pravi lisjak. »Rajši te bom obesil, brat zajec.«

»Obesi me, kakor hočeš visoko, brat lisjak,« pravi zajec, »samo med bodljikovje me ne vrzi!«

»Ampak vrvi nimam,« reče lisjak, »zato te bom rajši utopil.«

»Vrzi me v najglobljo vodo, brat lisjak, samo to te še enkrat prosim, ne vrzi me med bodljikovje.«

Toda lisjak je bil neizprosen. »Ker se tako bojiš,« pravi, »te bom pa nalašč vrgel tja.«

»I ne,« se brani zajec. »S strašilom sem pretežak, ne boš dosegel bodljikovja.«

Brat lisjak je zgrabil zajca za ušesa in ga tako stresel, da je strašilo takoj odpadlo.

»Vidiš, zdaj te bom pa lahko vrgel prav v bodljikovje,« pravi brat lisjak.

Zaletel se je, da bi vrgel zajca na sredo bodljikovja. Vrgel je, trnje je zahreščalo. Lisjak se je postavil na zadnje noge in gledal, kaj bo z zajcem. Zdajci sliši, da ga nekdo kliče. In glej, tam gori sedi brat zajček na skali in spravlja s trsko smolo s kožuška.

Lisjak je takoj spoznal, da ga je zajec spet opeharil. In da bi ga še bolj razkačil, vpije zajček od daleč:

»V bodljikovju sem doma. Bodljikovje je moj rojstni dom!«

Nato je poskočil in izginil.

Človeška sreča

Že stari latinski pregovor pravi, da je vsak svoje sreče kovač. To pomeni, da sreča ni pečen golob, ki nam pade v usta, temveč da je to nekaj, za kar se mora človek potruditi.

Koliko je reči, ki jih ljudje imenujejo srečo! Za nekoga je sreča delo, ki ga išče, drugemu je to zdravje. Nekateri imajo za srečo bogastvo in tako dalje. Marsikdo je vesel, če ima zdrave noge, da lahko hodi, nekdo bi bil srečen, ako bi imel avto. In tako dalje.

Otroci so navadno prav hitro srečni. Janezek pravi, da je imel srečo, ker je dobil pri nikanju. In Micka je srečna, ker je trikrat zaporedoma v šoli dobro znala. In prav o tem bi jaz rad nekaj povedal.

Micka je nadarjena deklica, lahko se uči in v šoli je pri pouku vedno pazila. In prinesla je domov prav lepo izpričevalo...

Čisto drugačna je bila Milka! Čeprav je nadarjena, ni bila tako marljiva, ni se tako vztrajno učila kakor Micka in se ni pripravljala za vsako uro. Če jo je učiteljica enkrat vprašala, je mislila, da se ji za drugič ni treba naučiti. Toda učiteljica jo je

prihodnjo uro spet poklicala. In kaj je bilo, si lahko mislite. Milka pa ni bila tako pravična, da bi sama sebi priznala, da je slabega reda kriva sama, temveč je nekoč zavistno rekla, da ima Micka srečo, da je vselej vprašana, kadar ravno zna, ona pa ima smolo in je vprašana prav tedaj, kadar se ni učila.

In prišlo je med tovarišicami tako daleč, da Milka z Micko ni več govorila. Pri neki priložnosti je to učiteljica opazila in izvedela tudi vzrok. Nekega dne so čitali v šoli pesem »Sreča«. Učiteljica je dokazovala učenkam s primeri, kako napačno govore ljudje o sreči.

»Največja sreča je delo,« je pravila. »Delo je temelj vsega, kar imenujemo srečo. In to je smisel pregovora, da je vsak svoje sreče kovač. Ako doleti nekoga sreča brez dela, je to redko naključje. Niti dober red v spričevalu ni naključje in ni pridobljen po sreči, temveč po marljivosti in vestnem delu!«

Učenke so se spogledale in uganile, da merijo te besede na Micko in Milko. In tudi Milka je razumela in sram jo je bilo. Ko sta odhajali iz šole, je prišla Micko za roko in ji rekla: »Oprosti — zavidala sem ti 'srečo', ampak zdaj že vem, kaj je to, da si si srečo zaslužila z delom!«